קונצען און שפּיצלאה פון שפּיאנען

פון שרנא.

פארשידענע מיטלען מיט וועלכע שפּיאנען, סיי מענער, סיי פרויען, באנוצען זיך אין צייט פון מלחמה.

יעדער ווייסט, אז אין א מלחמה קעמפן נים נאר די ארמייען, נאר אויך אן ארמיי פון געהיימע שפּיאנען. די דאזיגע שפּיאנען קעמפען מיט זייערע מוחות אנשטאדט מיט ביקסען און די קונציגע איינפאלען, מיט וועלכע זיי טוען זייער ארבייט זענען זעהר אינטערעסאנט. מיר וועלען דא דערצעהלען וועגען עטליכע קלוגע איינפאלען אזעלכע פון שפּיאנען, מענער און פרויען.

איינער פון די קלוגסטע שפּיאנען אין אמעריקע, איז געווען א פרוי, וועלכע איז געשטאנען אין דיענסט פון דייטשלאנד. מען האט אויף איהר געהאט גע־האלטען אן אויג א לאנגע צייט, אבער קיין ריכטיגע באווייזע געגען איהר האט מען נים געקענט געפינען. ענדליך אבער איז זי אראסטירט געווארען און ווען מען האט זי באזוכט, האט מען ביי איהר גע־פונען אן אויסערגעוועהנליכע צאל שפּילקעס. עקזאמעניערענדיג דיזע שפּילקעס האט מען אנטדעקט אויף די העפלאך גע־היימע אויסקריצונגען, האט מען אויסגע־פונען, אז זיי זענען א געהיימע שפּראך.

די דייטשע קריעגס־שיפען פלעגען שי־קען ראדיא מעסערזשעס צו אנדערע שי־פען. גו. האבען די ענגלענדער אויפגע־כאפט די דאזיגע מעסערזשעס אויף גראַ־מאפאן רעקארדס און זיי אויסגעשפּילט. צוערשט האבען זיי גארניט געקענט פאר־שטעהן, אבער דורך א צופאל האט זיך איינמאל דער גראמאפאן אנגעפאנגען אפשטעלען און ער האט גענומען געהן זעהר לאנגזאם. ערשט דאמאלסט האט זיך ארויסגעוויזען, אז די געהיימע שפּראך איז איינפאכער דייטש. ווען דער גראַ־מאפאן וואלט זיך נים געהאלטען אין אפשטעלען וואלט מען קיינמאל נים אנט־דעקט דעם סוד.

איין שפּיאנקע האט אנגעשריבען איהר מעסערזש אזוי קליין, אז זי האט עס געקענט אנקלעפען אויף איינער פון איהרע אויגענגלעזער. א טענצערין אין פאריז פלעגט געבען סיגנאלען צו די דייטשע געהיימע אגענטען מיט א גע־וועהנליכען פאכער. יעדער דרעה מיט'ן פאכער האט געמיינט אן אנדער ווארט.

א דייטשער שפּיאן איז ארונטערגע־שפּרונגען פון אן עראפּלאן אין אן ענגלי־שען קעמפּ. אנגעטאן אין א ברייטשען מונדיר, און ער האט באפיילען די אמת'ע ענגלישע סאלדאטען צו ברענגען איהם אינפארמאציע. מען האט געמוזט שי־קען עטליכע הונדערט סאלדאטען איהם אויפצוזוכען.

שפּיאנען אין דער לעצטער מלחמה פלעגען זיך באנוצען מיט דרייערליי וועג־גען, ווי אזוי אריינצודרינגען אין שונא'ס ליניע. דער ערשטער וועג איז געווען צוצונעהמען דעם מונדיר פון א געפאנגע־נעם פיינדליכען סאלדאט און זיך עס אנ־טאן. מיט דעם דאזיגען מונדיר האט ער געקענט אריבער אין שונא'ס לאגער. דער אנדער וועג איז געווען צו אריבערקריכען ביינאכט, ליגען באהאלטען א גאנצען טאג, אויסהערען אלצדיינג און ביינאכט ווידער קומען צוקריכען.

דער דריטער און בעסטער וועג איז אבער געווען צו קריגען א פּאספּארט פון א נייטראל לאנד און מיט דעם דאזיגען פּאספּארט אריינקומען אין שונא'ס מדינה.

איבערצושיקען סיגנאלען פון איינעם צום צווייטען — פלעגט מען צום מערס־טענס זיך באנוצען מיט דראטלאזער טע־לעגראפיע. אומויסבארע טיגס איז אויך א סך געגנוצט געווארען. מען פלעגט אויפשרייבען מעסערזשעס מיט די דאזיגע טינט אויף די קליידער, וואס מען האט געטראגען, אפילו אויף באנדאזשען און קאסטענס. איינע א שפּיאנקע האט גע־האט אנגעשריבען א גאנצען מעסערזש אויף איהר אונטערקלייד. דער בעסטער געהיימער טינט, וואס מען פלעגט פאר דעם צווקע נוצען, איז די זאפט פון לימענעס. דאס טריקענט שנעל, און שפּעטער ווען מען דערוואַרימט עס, קומט די האנטשריפט ארויס שווארץ. דאס זעהר דין און שטארק און קען לייכט צו־נויפגעליינט ווערען אזוי, אז עס זאל פארנעהמען א קליינעם פּלאץ. מען האט זיך אפט באנוצט מיט פּשוט'ן וויקעלי פּאפּיר, ווייל ווער וואלט עס פארדעכ־טינט, אז א שטיקעל פּאפּיר, אין וועלכען עס איז איינגעוויקעלט א ברויט, צי א בוך, זאל גאר אנטהאלטען א געהיימען מעסערזש?

אין צייט פון דער מלחמה פלעגען שפּיאנען זיך באנוצען אפילו מיט ביכער. די שורות פלעגען זיין ברייט אפּגעטיילט איינע פון די אנדערע און צווישען די שורות פלעגט מען אריינשרייבען מיט געהיימע טינט. צייטונגען מיט ברייטע ברעגעס זענען אויך געווען גוט פאר דעם. אפילו דער מענשליכער קערפּער איז באי־נוצט געווארען אריבערצושמוגלען וואס איז — מערסטענס א געהיימע מאפּ. מען האט געהאט געכאפּט א דייטשען שפּיאן, און ווען מען האט איהם געגעבען א באר מיט הייסע וואסער, האט פלוצ־לונג זיך באוויזען ווייס אויף זיין פּליי־צע. מען האט דערזעהן אז דאס איז א מאפּ פון די אליאירטע ליניעס אין פראנק־רייך.

נאך א מין שרייבען מיט וואס שפּי־אנען באנוצען זיך געוויינליך, איז דורך א מיקראסקאפּ. מיט דעם מיקראסקאפּ קען מען שרייבען אויף א שפּילקע קע פעל, נאדעל, אויגענגלעזער, אדער שפּי־פון א פאונטין פון פעדער. עס פאר־שטייט זיך, אז דאס מעגשליכע אויג קען אזא שרייבען נים באמערקען, און עס נויטיגט זיך נאך א מיקראסקאפּ מיט וועלכען דאס אויפצודעקען.

א חוץ פארשידענע שריפטליכע מיט־לען, זענען געבריינט געווארען אלערליי אנדערע קונצען, מיט וועלכע מען האט געלאזט ווייסען די פּלענער פון'ם געגנער איין פארמער האט געברויכט דריי סטא־דעס שעפּסען, אין 3 פעלדער. צום ביי־שפּיל, ווען איין סטאדע איז געווען אין איין פעלד און די אנדערע צוויי סטאדעס אין אן אנדער פעלד. האט עס געמיינט, אז מען האט זיך געדארפט היטען פאר טעטיגקייטען אויפ'ן ליינקען פראנט. און אזוי האט ער שוין געהאט אראנזשירט זיינע קאמבינאציעס.

עס האט געדויערט א לאנגע צייט ביז די פראנצויזען האבען אנטדעקט דעם דאזיגען שפּיאן צווישען זיך, און זיין סוף, ווי דער סוף פון אלע שפּיאנען אין קריעגס צייט איז געווען דער טויט.

ניט ווייניגער קלוג איז געווען דער פּלאן צו געברויכען א ווינט מיהל צו סיג־נאליזירען צו דייטשע עראפּלאנען. דער פּלאן איז אנטדעקט געווארען ווען א קא־נאדער אפיצער האט באמערקט, אז טראץ דעם וואס דער ווינט בלאזט צו מזרח דרעהען זיך די פליגלען פון ווינט מיהל צו מערב. מען האט דעם פארמער ארעס־טירט און אפּגענטאן די דייטשען א שפּי־צעל. די קאנאדער האבען סיגנאליזירט: "סאלדאטען צוריק געצויגען". דאן האבען זיי זיך באהאלטען און ווען די דייטשען זענען אנגעקומען, זענען זיי אריינגעפאַ־לען אין א פאסטקע.

א דייטשע שפּיאנקע פלעגט שפּיגען א גאנצען טאג, זי פלעגט מיט דעם פוס ברעטעל געבען סיגנאלען צו די עראפּלא־נען, וואס פלעגען פליהען איבער איהר קאפּ. וואס עס האט אריינגעגעבען פאר־אכט, איז וואס איהר הויז איז קיינמאל נים באמבארדירט געווארען פון עראפּלא־ען.

ווי מען זעהט, האבען שפּיאנען אין זארליף פון דער לעצטער מלחמה זיך באנוצט מיט אלערליי קלוגע קונצען. שפּיאנען באנוצען זיך ניט אלע מאל מיט די זעלבע קונצען, און אין פאל פון נאך א קריעג, וועלען זיי מסתמא אויסטראַ־טען נייע קונצען ווי אזוי איבערצישיקען אינפארמאציע.

ראָלע פון דער מאדערנער אידישער פרוי אין געזעלשאפטליכער ארבייט

פון א פאכמאן

מיט א קורצער צייט צוריק איז א געוויסער שרייבער ארויסגעקומען מיט א טעזה, פארוואס מען אנערקענט אזוי ווע־ניג די מאדערנע פרוי פאר איהר גרויסען בייטראג אויף אלע געביטען פון אינדו־סטריעלען לעבען. די פרוי פארנעהמט יעצט אן אנגעזעהענעם פּלאץ צווישען ער־פינדער, צווישען בעמייקער און איז אויך שטארק אנגעזעהען צווישען לופטפליהער און אזוי ווייטער.

די פרוי אבער, נאך זיין מיינונג, קריגט נים די געהערינע אנערקענונג און ווען מען רעדט וועגען דער מאדערנער פרוי זוכט מען מעהרסטענס איהרע חסרונות און מען פארקוקט אינגאנצען איהרע אויס־טהון.

דער שרייבער האט געווים רעכט אין זיין באהויפּטונג, זיכער האט די מאדער־נע פרוי זעהר פיעל בייגעטראגען אויפ'ן אינדוסטריעלען געביט און האט אויך פיעל מיטגעהאלפען אין דעם טעכנישען פּראָ־גרעס, אבער עס איז פאראן נאך א געביט אויף וועלכע די מאדערנע פרוי איז זעהר טהעטיג און טוט אויף כמעט מעהר ווי דער מאן. און דאך ווערט עס אפט פארשווינען און בלויז זעלטען הערט מען וועגען דעם דערמאהנען. מיר מיינען די ראָליע פון דער פרוי אין געזעלשאפטליכע ארבייט.

עס איז געווען אמאל א צייט, ווען די פרוי, מיט געוויסע אויסנאהמען, איז צו אפּעגע געזעלשאפטליכע ארבייטען נים צוגעלאזען געווארען. עס איז שוין געווען אזוי ווי אפּגערעדט אז געזעלשאפטליכע טעטיגקייטען דארפען אנגעפיהרט ווערען פון מאן. ספּעציעל איז דאס אמת געווען ביי אידען.

ארויסגעהן אמאל צוזאמען מאכען עטליכע גראשען פאר א נויטליידענדע פא־מיליע איז אויך נעטאן געווארען פון פרויען, איז עס אבער געקומען צו טאן גע־וויסע כלל ארבייט, גרינדען געוויסע וואהלטהעטיגע אינסטיטוציעס, עוסק זיין זיך אין צרכי צבור, האט די גאנצע ארבייט גענומען אויף זיך דער מאן. די פרוי איז פון דעם אלעמען געווען דערווייטערט. אין דער היים האט אפשר די פרוי געזאגט איהר מאן איהר מיינונג עפענטליך אבער איז די פרוי זעלטען ארויסגעטראטען. ניט מען האט זי דערצו דערלאזען, ניט זי האט זיך געגומען רעכט דערצו.

די היינטיגע פרוי אבער, געווינענדיג מעהר גלייכבארעכטיגונג, נעהמענדיג זיך דאס רעכט צו ערשיינען אויף עפענטליכע פארזאמלונגען, זאגען איהר מיינונג, האט זיך אויך אריינגעוואָרפען אין געזעל־שאפטליכע ארבייט און איהר ראָליע וואס זי שפּיעלט אויף דיעזען געביעט איז ניט נאר אנגעזעהען און באדייטענד, נאר אפילו מעהר ווירקזאם ווי די פון דעם מאן.

די פרוי, ווען זי נעהמט זיך צו א געוויסע געזעלשאפטליכער טעטיגקייט איז מעהר ערנסטער ווי דער מאן, איז מעהר איבערגעבען צו דער זאך און ווייזט ארויס מעהר מוטה און מעהר גרייטקייט, זי זשאלעוועט נים די גרעסטע קייה צו דער־גרייכען ערפאָלג אין איהר אונטערנעה־מונג, ווי דער מאן. מען האט מעהר צייט דערפאר אָפּצוגעבען, ווען פרויען האבען זיך געגומען צו א געוויסער געזעלשאפט־ליכער טעטיגקייט, האבען זיי זייער אויפ־גאבע ערפילט ניט הונדערט נאר הונדערט און איינס פּראָצענט.

עס קאן זיין אז דער ערפאָלג פון אן אונטערנעהמונג פון פרויען געשעהט א דאנק דעם, וואס די פרוי, וועלכע וואדפט זיך אריין אין דער ארבייט, האט מעהר צייט דערפאר אפּצוגעבען, ווייל געווענ־ליך איז אזא פרוי אדער עקאָנאָמיש אונ־אפהענגיג, אדער זי ווערט באזארגט פון איהר מאן. און ניט באראדפעדיג זארגען וועגען דעם טאג־טעגליכען לעבענסקאמף, קען זי זיך ווידמען מעהר ווי דער מאן צו דער אונטערנעמונגער ארבייט, אבער דאס ענדערט ניט די עצם זאך, אז די פרוי איז א ווירקענדער פאקטאר אין געזעלשאפט־ליכער טעטיגקייט און איהר בייטראג דארף ניט אונטערשעצט ווערען.

ווען מיר זאלען ברענגען ביישפּיעלען אפילו פון אונזער שטארק, וואלט מען געקענט פארשריייבען גאנצע זייטען, פון וועלכע מען וואלט געקענט זיך איבערצייג־נען ווי גרויס און ווייכטיג עס זיינען די געזעלשאפטליכע ארבייטען פון דער פרוי. מען וואלט זאגאר נעמענט זאגען, אז אין דייזען באצוג מעג די פרוי דיענען אלס ביישפּיעל פאר דעם מאן, ניט נאר מיט איהרע ערפאָלגען, נאר אויך מיט איהרע מעטאדען פון אנפיהרען ארבייט. די פרוי ווייל זי נעהמט איהר אויפגאבע ערנסטער און האט א גרעסערע באציהונג צו דער אויפגאבע, איז מעהר איבערגעגעבען, מעהר זאגאר דיסציפּלינירט און די ארויפגעלייג־טע אדער גענומענע פליכטען זעהט זי צו ערפילען אין פולען.

אונז איז אפט פארגעקומען ביי צוא־וואוינען פארזאמלונגען פון פרויען פאר געזעלשאפטליכע ארבייטען. און יעדעס מאל זיינען מיר אוועקגעגאנגען מיט דעם געפיהל, אז זיי זיינען פליכטס־בעוואוסט־זיניג און גרייט צו טאן זייער חלק. עס איז אויך ווערטה צו באמערקען, דאס הגם פרויען זיינען אפרזוגענען אלס דער טייל פון דער מענשהייט וואס האט פאר זיך צוגענומען גאנצע צעהן מאָס רייד. זיינען די מיטינגען ווענינער טומעלדיג און מען הערט ווענינער רייד ווי אויף מיטינגען פון מענער. די מעהרסטע פרויען, ווען זיי נעהמען א ווארט, זוכען זיי צו זיין קורץ און צו דער זאך און די וואס האבען ניט וואס צוצוגעבען שווייגען. מען זעהט ניט אויף די פארזאמלונגען אזא אונארדנונג ווי מען זעהט עס ביי די מענער פארזאמ־לונגען און די פאָרויצענדערין ניט נאר ווערט זי ניט הייזעריג פון רופען צו אָרד־נונג, נאר זי באנוצט זאגאר נאנץ וועניג דעם "האמער" . . .

די אידישע פרוי, ווען זי קען נאר אפרייסען צייט פון דער הויז ארבייט און ווען זי איז נאר פאראינטערעסירט אין דער אויפגאבע, טהוט איהר חלק בשלמות און עס איז דערפאר ניט קיין וואונדער, וואס לעצטענס ווערען פרויען צוגעצויגען אלץ מעהר צו אקטיווער טהעטיגקייט פאר פיעלע קאמונאלע און נאציאנאלע ארביי־טען, אן אונטערנעהמונג, וואס האט הייב־טער זיך אויך פרויען ארבייטערינס, וועט אימער זיין מעהר ערפאלגרייכער, ווי די ארבייט וואלט געטאן געווארען פון מענער אליין. די פרוי קען אויסאיבער איהר ווירקונג אין איהר היים און קען באוועגען ניט נאר איהר הויזגעזינד מיטצוהעלפען אין דער אדער יענער ארבייט, נאר אויך איהר שכנ'טע און איהר שכנטעס הויז געזינד.

די ראָליע פון דער אידישער פרוי אין געזעלשאפטליכע ארבייט, ווערט אלץ מעהר און מעהר אנגעזעהענער, איהר בע־טייליגונג ווערט אלץ ווירקזאמער און איהרע אויפטען ווערען אלץ גרעסער, וואס מעהר אידישע פרויען עס וועלען צו־נעצויגען ווערען צו דער ארבייט, אלץ מעהר וועט דאס אידיש לעבען ווערען שטארקער און פעסטער, עס איז צייט, דיעזער פאקט זאל פעסטגעשטעלט און אנ־ערקענט ווערען און געהערינער קרעריס זאל דער פרוי גענעבען ווערען פאר איהר ארבייט.

קוויען א חוץ פאר אידישע ארבייטער

די קאנווענשאן פון ליטווישען פאר־באנד איז אפּגעריקט, וואס איז פארגעקו־מען אין ניו יארק דעם 23־טען פעברואר, האט באשלאסען צו העלפען דעם „ארט" אויפצובויען א הויז פאר אידישער אר־בייט אין ליטע, וואו עס וועלען קאנצענ־טריט ווערען פאר־שולען פאר יונגענדליכע, פראפעסיאנעלע קורסען פאר דערוואוא־סענע, פאד־באראטונגס־פונקטען און אנ־דערע אינשטאלטען, וואס קאנען העלפען דעם אידישען בעל מלאכה אין ליטע, צו־ליעב דעם צוועק נעהמט אויף זיך דער ליטווישער פארבאנד צו שאפען די אויס־פעהלענדיגע מיטלען.

אויך האט די דאזיגע קאנווענשאן באשלאסען, אז די פראדוקטיוגע הילף פון די ליטווישע לאנדסמאנשאפטען אין אמעריקע פאר זייערע לאנדסלייט אויף יענער זייט ים, זאל געפיהרט ווערען אין דער ענגסטער פארבינדונג מיט'ן „ארט", וואס פיהרט אז־מיט אט דער טעטיגקייט פאקטיש שוין פופּציג יאהר.

פאלקס פאראיין באריכט פאר 1929

פון מ. קירשענבוים, סעקרעטאר.

ווען א מענש ליידט פון עפּעס, געווינט ער געוויינטליך די סימפּאטיע פון אלע ארומיגע, איבערהויפּט איז עס אמת ביי אונז אידען וועלכע זענען באקאנט אלס רחמנים בני רחמנים, אבער רירענדער פון אלץ איז ארימקייט ווען עס קומט צוזאמען מיט קראנקהייט.

וואס קאן דען זיין נאך ערגער? וואס קאן זיין ערגער ווען א מענש איז קראנק, צובראכען, און קאן נים געהיילט ווערען פון זיינע ליידען דער־פאר ווייל ער איז ארם און נים פארמעגליך? און ווען אימיצער באווייזט זיך דאן צו דעם הילפלאזען און קראנקען און באם אים אן הילף, איז יענער דאן געגליכען צו א מלאך הגואל.

אין דער דאזיגער בחינה איז דער פאלקס פאראיין ביי אונז אין טאראנטא. רייך איז די

איזראעל קאהען
פּרעזידענט פון ריידזשענט טייליארס, האָ־נארערי קאמפּיין טשערמאן.

געשיכטע פונ'ם פאראיין. אויף זיין חשבון האט ער הונדערטער קראנקע אידען וועלכע זענען געהאלפען געווארען א דאנק זיין ווירקונג. אין פארלויף פון די זעכצען יאר וואס דער פאראיין עקזיסטירט האט ער איבערגעלאזען הינטער זיך א רעקארד פון בלויז מענשליכער און אמת־הומאניטארער ארבייט. ער האט אריינגעבראכט ליכט און האפנונג אין די הערצער פון הונדערטער אידישע קראנקע און ארימע.

די שטרעבונג פון דעם פאלקס פאראיין איז שטענדיג געווען, און איז עס היינט אויך, צו העל־פען די הילפלאזע אידען אין די האספּיטעלער און די נייטבארדערפטיגע אין דער היים. דער פאלקס פאראיין האט זיינע פארטרעטער אין די האספּיטע־לער וועמעס אויפגאבע עס איז צו ארויסהעלפען דעם אידישען פאציענט, וועלכער באזיצט ניט גרינדליך די ענגלישע שפּראך צו מאכען קלאר פאר דעם דאקטאר אין וואס עס באשטעהט זיין קראנקהייט, כדי א ריכטיגער דייעגנאז זאל קאנען געמאכט ווערען.

אויף ווי ווייט די דאזיגע ארבייט פון דעם פאלקס פאראיין איז א נייטיגע, קאן דיענען דער פאקט וועגען דעם וואונדערבארען וואוקס פון דעם פאראיין זינט זיין גרינדונג. דאס ערשטע יאר 1914, האט דער פאראיין געהאט אן איינגאמע פון $465.00. בעת אינ'ם לעצטען יאר 1929, האט די

דזשעק בענדער,
קאמפּיין טרעזשורער.

איינגאמע דערגרייכט א ציפער פון $22.874.00. ווען די עקזיסטענץ פונ'ם פאלקס פאראיין וואלט געווען ניט קיין באדעכטיגט, דאן וואלט ער ניט באוויזען צו געווינען אזוי שטארק דעם אלגעמיינעם צוטרוי. דער פאקט אליין וואס די טאראנטאר אידישע באפעלקערונג האט כסדר אזוי וואהרים זיך אפּגערופען אויפ'ן אפיעל פונ'ם פאראיין באוויזט אז זיין עקזיסטענץ איז ווינשענסווערט און באַ־רעכטיגט.

דורכ'ן לעצטען יאר האט דער פאלקס פאראיין געהאט 1.377 קייסעס, פון וועלכע 518 זענען געווען נייע, און פון וועלכע 216 זענען געווען אימי־גראנטען. 269 סיטי אדרעסס זענען באקומען גע־וואָרען מיט דער הילף פון דעם פאראיין. דאס זענען פאלען וואו א איד, למשל, האט גערארפט אנקומען אין האספּיטאל, און האט ניט געקאנט באצאלען אליין די אויסגאבען. אין אזא פאל קומט די שטאדט צו הילף, ארונטערגעבענדיג א "סיטי־אדרעסס". כדי אבער צו באקומען אזא "סיטי־אדרעסס" מוז מען זיך ווענדען צום רעליעף אפיסער, און ווען א איד באזיצט ניט נוג די ענגלישע שפּראך קומט עס אפטמאל צו א מיספארשטענדעניש. דאן קומט דער פאלקס פאראיין צו הילף.

220 פאציענטען האבען באיימען אומזיסטע עקס־רעיס.

85 טאנסיל אפּעראציעס אראנזשירט פריי.

34 פריע אפּעראציעס אראנזשירט.

52 פאציענטען האבען באקומען אומזיסט עלעקטריק טריטמענטס.

470 פאציענטען האבען באקומען פריע מעדי־ציניש אין האספּיטעלער.

277 פאמיליעס האבען באקומען פריע מעדי־ציניש באהאנדלונג אין דער היים.

52 פאציענטען וועלכע זענען אנטזאגט גע־וואָרען צו באהאנדעלט ווערען אין "אוט־אף־פיישענט" דעפּארטמענט פון די טאראנטער האָס־פּיטעלער, זענען ווידער דערליבט געווארען נאך אן אונטערזוכונג פון דעם פאלקס פאראיין.

10 פאציענטען זענען ארויסגענומען געווארען פון אסיילום מיט דער הילף פונ'ם פאראיין אינ'ם לעצטען יאר. וואס עס באדייט צו באפרייען 10 מענשען פון א משוגעים־אנשטאלט איז גאנץ לייכט זיך צו פארשטעלען. מען מוז אין זינען האבען אז ווען ניט דער פאראיין וואלטען די דאָ־זיגע 10 פאציענטען געווים ניט אנגעזוהען די ליכטיגע וועלט אזוי שנעל.

דער פאלקס פאראיין איז אויך געווען דער־פאלגרייך צו אריינגעבען 8 אירישע קינדער אינ'ם אריליגע האספּיטאל, וואו עס איז אונמעגליך צו אריינגעבען א קינד צוליעב מאנגעל אין פלאץ.

105 פאציענטען זענען צוגענומען געווארען אין האספּיטאל.

2 פאציענטען האבען באקומען בלוט־איינ־שפּריצונגען פריי.

פאר 4.550 פאציענטען האבען די פאראיין פארטרעטער גערעדט אין האספּיטעלער.

22 פאציענטען האבען באקומען אויגען־גלעזער אומזיסט.

49 פאציענטען האבען באקומען צייהן באַ־האנדלונג פריי.

21 פאציענטען האבען באקומען מעדיצינישע אינסטרומענטען אומזיסט (ווי למשל אינסטרומענ־טען פאר קראנקע גלידער).

1 פאציענט איז צוגענומען געווארען אין וואודסטאָק האָספּיטאל.

1 פאציענט צוגענומען אין וויהיטבי האספּי־טאל..

3 פאציענטען צוגענומען אין לאנדאן סאנ־טאריום.

3 פאציענטען צוגענומען אין וועסטאָן סאַ־ניטאריום.

2 פאציענטען צוגענומען אין מאָסקאָקאָ סאַ־ניטאריום.

7 פאציענטען האבען באקומען ספּעציעלע נויריסעס.

2 לויות אראנזשירט.

פארהיט צו פאלמעסען 2 אידישע ברי־מנ'ס.

11 פאציענטען האבען באקומען ראדיום באַ־האנדלונג אומזיסט.

29 פאציענטען זענען עקזאמינירט געווארען אינ'ם ניידיש אינסטיטוט.

72 רעליעף קייסעס.

11 "מאָטער אלאָווענסעס" באשטימט דורך דער מיטווירקונג פון פאראיין.

עלטער פענסיע פאר 2 אידען געגעבען מיט דער הילף פון פאראיין.

2 פאציענטען האבען באקומען אייזענבאן טיקעטס קיין מאָנטרעאל.

1 פאציענט איז ארויסגענומען געווארען פון קווין סטריט האָספּיטאל אויף פּראָביישאן און איז אָפּגעשיקט געווארען קיין ווינניפּעג.

11 פאמיליעס זענען באפרייט געווארען פון זייערע חובות צום פאבליק העלט דעפּארטמענט, נאך אונטערזוכונג פון פאלקס פאראיין.

17 אימיגראציאנס קייסעס זענען אויפגענומען געווארען מיט מר. מיטשעל, אימיגראציאנס באַ־אמטער, צוליעב קראנקהייט־אורזאכען.

105 פאמיליעס האבען באקומען הילף פאר פסח.

43 פאציענטען זענען סערווירט געווארען מיט פסח'דיגע מאָלצייטען טעגליך אין די האספּיטעלער.

אויך אין די פאלגענדע אינסטיטוציעס: האמילטאן סאנאטאריום, מאָסקאָקאָ סאנאטאריום, אין בורוואש אנשטאלט און אין דער אינדוסטריעל סקול. מעהר. ספּעציעל פאר צוקער־לייד'ענדע איז אראנזשירט גע־וואָרען דורך אונזער אפיס.

19 פאציענטען זענען עקזאמינירט געווארען אינ'ם ריסעפּשאָן־האָספּיטאל.

17.402 לעטערס זענען געשריבען געווארען אין פארבינדונג מיט דעם פאראיינ'ס ארבייט.

1 פאציענט האט באזוכט דעם אָרטאָפּעדיק האָספּיטאל מיט דער הילף פון פאלקס פאראיין.

1 פאציענט איז ארויסגענומען געווארען אויף פּראָביישאן פון גוועלף און א צווייטער פון וויהיטבי.

קאָמיטעטען זענען געשיקט געווארען אין מאָסקאָקאָ, וואודסטאק, גוועלף, וויהיטבי, האמיל־טאָן, אָרילייא און פענעטענג.

4 ארעסטען פון דעם סיטי רעליעף אפיס זענען פארמידען געווארען דורך דער פארמיטלונג פון דעם פאראיין.

ווען מיר כאפּען א בליק אויף דעם אויבער־שטען באריכט, באגרייפען מיר וויפיעל גוטע ארבייט דער פאראיין האט אינ'ם פארגאנגענעם יאר אויפגעטאן, ניט בלויז צווישען בוכשטעבליכע אָרימעלייט, נאר אויך צווישען ארבייטער פון 61 פארשיעדענע פאכען, 10 פארשיעדענע פּראָפעסי־עס 8 פארשיעדענע ביזנעס־לייגס און ז. וו. צווישען די וואס זענען אויף פארשיעדענע אופנים געהאל־פען געווארען זענען פאראן מיטגלידער פון 26

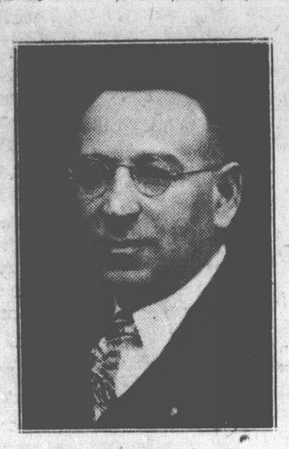

מעקס עקסלער,
האנארערי ווייס־טשערמאן.

אידישע אָרגאניזאציעס אין שטאדט.

דער פאראיין שטייט אין פארבינדונג מיט אלע האספּיטעלער, סאנאטאריומס, אנטעריא מענטאל אינסטיטוטשאנס און רעגיערונגס אדמיניסטריישאן אפיסעס; אימיגראציאנס און קאלאניזאציאנס דע־פארטמענטס; מאטערס אלאוענס און עלטער־פענסיע אפיסעס.

פאר דעם יאר איז אויסגעגעבען געווארען די סומע פון $23.145.08. פון וועלכער סומע בלויז ארום $5.000.00 איז אויסגעגעבען געווארען אויף אפּערירונגס־אויסגאבען, ווי צום ביישפּיעל אפּיס־הילף, אדווערטייזינג, רענט, קאלעקטארס, אפּיס סופּלאיס און וויידזשעס. נעמענדיג אין אנבאַ־טראכט די צאל וויכטיגע ארבייט וואס איז אויפ־געטאן געווארען, מוז געגעבען ווערען דער פולס־טער קרעדיט צו די טוער פון פאראיין, און זיי דארפען אויך געשטיצט ווערען אין דער צוקונפט.

אידען פון די פאלגענדע פאכען זענען געהאלפען געווארען דורכ'ן פאראיין אין 1929

פאכען:

בעקערס, בעג־סאמטירער, בעיסטערס, בייס־קעל ארבייטער, שמירען, מוליערס, בושלערס, קענדי ארבייטער, קעפּ־פינישערס, קעפּ־מייקערס, קעיר־טעיקערס, קראפּענטערס, טשיקען־פליקערס, קלי־נערס, קאלעקטארס, קאטערס, שטשיס, דרעסמיי־קערס, ברויט דרייווערס, טעקסי־דרייווערס, עלעק־טריקער, עמבראידערי ארבייטער, פינישערס, פאר־

דייוו ווילסאן,
קאמפּיין ווייס־טשערמאן.

אפּרייטארס און פינישערס, גלעזערס, העט־ארביי־טער, העירדרעסערס, אינשורענס אגענטען, לאמפּ־שעיד ארבייטער, לעדער־ארבייטער, לאמבער אר־בייטער, מעכאניקער, מאטראצען־ארבייטער, קלאָאַק־מייקערס, קאוט אפּרייטארס, הויזען־ארבייטער, סליפּער־ארבייטער, העמדער־ארבייטער, וועסטען־ארבייטער, פעינטערס, פייפּער־באָאָס ארבייטער, פייפערהענגערס, פלאסטערערס, פליטינג־ארבייטער, פלאמבערס, קאוט־פּרעסערס, סים־פּרעסערס, הויזען־פּרעסערס, רענ־ארבייטער, רופערס, סיילסלייס, שעיפּערס, שיפּערס, שון־ארבייטער, סאין־פעינטער, סוועטער־ארבייטער, שניידער, בלעכערס און זייגער־מאכערס.

פאראיין נאָטיצן

אינטערעסאנטע פארלעזונגען אין דער פאלקס פאראיין

דאנערשטאג, דעם 13טן מארץ, אום 8 אוהר בעת אינ'ם לעצטען יאר האט דער פאלקס פאראיין אויפגעטאן א גרויסע ארבייט אין דער אנטלעדיגונג פון פיל פאלען פון אלטע לייט, וועלכע זענען אין דער אנשטאלט אין ווארטן אויף א פלאץ אין א הייים. אין דער אנטלעדיגונג פון דיזע פאלען האט דער פאראיין אויפגעטאן א גרויסע ארבייט אין דער אנגעלעגענהייט פון אנטלעדיגונג פון אלטע לייט אין אנדערע אנשטאלטען